

1. ראש מועצת הכפר ג'אלוד
2. "יש דין" – ארגון מתנדבים לזכויות אדם
על ידי ב"כ עוה"ד שלומי זכריה ו/או מיכל זיו ו/או מוחמד שקיר
רחוב דוד חכמי 12, תל אביב 65157
טלפון: 03-5275273; פקס: 03-5275274

העותרים

נ ג ד

1. אלוף מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
2. ראש המינהל האזרחי בגדה המערבית, בית אל
על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011
3. מועצה אזרחית מטה בנימין

המשיבים

תגובה לעתירה מטעם המשיבים 2-1

1. בהתאם להחלטת כב' נ' סולברג, מיום 31.12.2017, מתכבדים המשיבים 2-1 (להלן: **המדינה או המשיבים**) להגיש את תגובתם לעתירה כדלקמן.
2. העתירה כוללת שלושה סעדים, כדלקמן:

"(א) מדוע הליך קביעת תחומי השיפוט לא ייעשה באופן פומבי ושקוף, תוך פרסום נאות של כל החלטה לקבוע תחום שיפוט חדש או לבצע שינוי בתחום שיפוט קיים של מועצות אזרחיות או מקומיות או של יישובים ברחבי הגדה המערבית, באופן ובמועד שיאפשרו למי מהציבור שיש לו השגות או נגיעה לעניין להביאו בפני הרשויות המתאימות ולהביע את עמדתו, כמו גם להיערך מבעוד מועד לשינויים המתוכננים;

(ב) בפרט, מדוע לא ייקבע כי יש לפסול ולבטל את תחום השיפוט שנקבע על ידי המשיב מס' 1 ביחס להתנחלות "עמיחי" ביום 29.5.2017, אשר כולל בתוכו מובלעות של אדמות פרטיות, בין היתר בשל אופן קביעתו של תחום שיפוט זה; ...

(ג) מדוע לא ייקבע כי מדיניות המשיב, כפי שמעוגנת בנוהל לקביעת תחומי שיפוט ישראלים באי"ש (תחומי שיפוט – הגדרה חדשה/תיקון/הרחבה (פקודה מס' 260 בנוסח המעודכן מחודש יוני 2016; (להלן: "הנוהל"), אשר קובעת כי אדמות פרטיות שהופקעו מבעליהן על ידי המשיב או כפיפו או אדמות שנתפסו לצרכים צבאיים, ייכללו בתוך תחומי השיפוט של מועצות אזרחיות או מקומיות בתחומי הגדה המערבית או כחלק משטחי שיפוט של יישובים ברחבי הגדה המערבית – אינה חוקית ועל כן בטלה."

3. כמו-כן, במסגרת העתירה התבקש צו ביניים אשר יורה למשיבים 1-3 "להימנע מקידום הליכי התכנון של תכנית 252/1 הנוגעת ליישוב 'עמיחי' והוצאתם לפועל, עד לקבלת החלטה בעתירה ובסעד הנוגע ל-עמיחי ותחום השיפוט שנקבע לו."

4. ביום 11.9.17 הגישה המדינה את תגובתה לבקשה לצו ביניים, בה פורטו בהרחבה הנימוקים המצדיקים את דחיית הבקשה וביום 18.9.17 ניתנה החלטת כב' השופטת [כתוארה אז] חיות, לפיה "לא ראיתי מקום בשלב זה למתן צו הביניים המבוקש".

5. המדינה תטען כי דין העתירה להידחות בהיעדר עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

ביחס לסעד הראשון המבוקש בעתירה, על דעת היועץ המשפטי לממשלה, בכוונת המשיבים לרענן את הוראות הנוהל לקביעת תחומי שיפוט ישראלים באיו"ש (תחומי שיפוט – הגדרה חדשה/תיקון/הרחבה) (פקודה מס' 260) בנוסח המעודכן מחודש יוני 2016 (להלן: הנוהל). בגדר האמור, המשיבים מתכבדים להודיע כי מעתה ואילך, במסגרת עבודת המטה של גורמי המקצוע במינהל האזרחי לקביעת תחום שיפוט חדש או לשינוי תחום, במקרים בהם יזוהו בעלי אינטרסים פרטיים שעלולים להיפגע מההחלטה, תיערך אליהם פניה מוקדמת לשם קבלת התייחסותם, כל זאת בטרם החלטה סופית ביחס לשינוי שטח השיפוט.

למעשה, מנגנון זה קבוע כבר בהוראות הנוהל בסעיף 3 ח. לפיו "במידה והבקשה עלולה להשפיע על אינטרסים פרטיים יש לבקש את התייחסות בעלי האינטרסים" וכאמור, המשיבים מתכוונים לפעול ליישום הוראה זו כפי שפורט לעיל.

בנוסף לאמור, המשיבים מתכבדים להודיע כי הנוהל יתוקן באופן שיאפשר גם לגורמים פלסטיניים תושבי האזור להגיש בקשה, כ"גורם יזום" לשינוי תחום שיפוט או לקביעת תחום שיפוט חדש, כפי שיקבע בנוהל.

כמו-כן, בכוונת המשיבים לפעול לטיוב פרסום ההחלטות התקנות הקובעות את תחומי השיפוט, הן בקובץ מנשרים, צווים ומינויים (להלן: הקמצ"ם) והן באתר האינטרנט של הפרקליטות הצבאית ושל המנהל האזרחי, אשר עתיד לעלות לאוויר בשבועות הקרובים.

לטעמם של המשיבים, האמור עונה לסעד הראשון בעתירה.

6. ביחס לסעד השני המבוקש בעתירה, המשיבים יטענו כי דינו להידחות בהיעדר עילה להתערבות בית המשפט הנכבד, שכן אין בסעד הראשון והכללי המבוקש בעתירה כדי להשפיע על החלטת המפקד הצבאי לקביעת תחום השיפוט ליישוב 'עמיחי'; וממילא החלטת המפקד הצבאי כאמור נתקבלה על סמך מכלול של שיקולים רלוונטיים שנשקלו על-ידו עובר לחתימת התקנות, כפי שיפורט בהרחבה במסגרת תגובה זו.

7. ביחס לסעד השלישי המבוקש בעתירה, המשיבים יטענו כי דינו להידחות, וזאת משהוראה בנוהל, אשר קובעת כי בתחומי שיפוט של מועצות אזוריות ייכללו גם שטחים שנתפסו לצרכים צבאיים או שהופקעו לטובת ההתיישבות, ואשר מומשו בפועל, נועדה

לתת מענה לכל אותם הישובים הישראליים שהוקמו על בסיס פרקטיקה שהייתה קיימת טרם התקבלה החלטת ממשלה מס' 145 מיום 11.11.1979, ואשר הופסקה מאז.

לאור כל האמור, המשיבים יטענו כי דין העתירה להידחות, הכל כפי שיפורט להלן.

הרקע הנורמטיבי הרלוונטי

8. כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט הנכבד, המסגרת הנורמטיבית לפעילות כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (להלן: "האזור"), היא דיני התפיסה הלוחמתית. עוד נקבע, כי בנוסף לכללי המשפט הבינלאומי, חלים באזור גם הדין המקומי שהיה בתוקף עובר לכניסת כוחות צה"ל לאזור, תחיקת הביטחון של המפקד הצבאי וכן עקרונות היסוד של המשפט המנהלי הישראלי (ראו למשל: בג"ץ 3103/06 ולירו נ' מדינת ישראל (פורסם באר"ש, 6.2.11); בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה, פ"ד נט(2) 511, 481 (2005)).

9. עם כניסת כוחות צה"ל לאזור לאחר מלחמת ששת הימים בשנת 1967, הותקן הצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), תשכ"ז-1967 (להלן: "צו 59"). בהתאם להוראות צו 59 הוסמך המפקד הצבאי בגדה המערבית לשמור ולנהל את הרכוש הממשלתי. בין היתר, הוקנו לו הסמכויות לשמור ולנהל את קרקעות האזור.

הליך הכרזה על אדמות כ"אדמות מדינה" בהתאם לסעיף ג2 לצו 59

10. בתום ביצוע הליכי סקר קרקעות, אשר במסגרתם נבחן מעמד המקרקעין (בהתאם לסעיף 40(ג) לנוהל "טיפול באדמות סקר"), מפורסמת לידיעת הציבור תעודת ההכרזה בנוגע לשטח אשר הוכרז כ"רכוש ממשלתי". התעודה (כולל מפת השטח) מתפרסמת בעברית ובערבית בשלטים שנתלים במקרקעין עצמם, בלוח המודעות של הרשות המקומית הישראלית שבמרחבה מצויים המקרקעין ובלוח המודעות במת"ק.

ההכרזה כאמור נעשית בהתאם לסעיף ג2 לצו 59, אשר קובע כי משהוכרזו מקרקעין על-ידי הממונה על הרכוש הממשלתי, הם נחשבים ל"רכוש ממשלתי כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר".

11. בהתאם לצו בדבר ועדות עררים (יהודה והשומרון) (מס' 172), תשכ"ח-1967 והתוספת מכוחו, על הכרזה בדבר רכוש ממשלתי (בהתאם לסעיף ג2 לצו 59), ניתן להשיג לוועדת העררים תוך 45 יום.

12. יובהר, כי הליך ההכרזה על אדמות המדינה עוסק אך בהכרזת הממונה על הרכוש הממשלתי, כי אותה חטיבת הקרקע היא בגדר רכוש ממשלתי, והוא אינו בגדר הליך הקצאת המקרקעין לטובת אוכלוסייה מסוימת או לגורם כזה או אחר.

החלטת ממשלה בדבר הקמתו של יישוב

13. במקביל להליכים המתוארים לעיל, קיבלה הממשלה, החלטה בדבר הקמתם של יישובים במקומות שאותרו והוכרזו כ"אדמות מדינה".

14. ביום 11.11.79, בעקבות פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 390/79 דויקאת נ' ממשלת ישראל ואח', פ"ד לד 1(1) (1979) (להלן: עניין דויקאת), התקבלה החלטת ממשלה מס' 145, אשר קבעה כדלקמן (ההדגשה הוספה, הח"מ):

"מחליטים (פה אחד):

להרחיב את ההתנחלות ביהודה, שומרון, בקעת הירדן, חבל עזה ורמת הגולן, על ידי תוספת אוכלוסין ליישובים הקיימים ועל ידי הקמת יישובים נוספים על קרקע שבבעלות המדינה..."

העתק מהחלטת ממשלה מס' 145 מצורף ומסומן מש/1.

15. בהתאם להחלטה מס' 145 הנ"ל, הקמה של יישובים ישראלים נוספים תיעשה על "קרקע שבבעלות המדינה". מימושה של החלטה זו נעשה בתהליך הכולל, ככלל, זיהוי אדמות מדינה בהתאם לדיני המקרקעין המהותיים, הכרזה על אדמות מדינה על ידי הממונה בהתאם לצו 59, החלטת ממשלה בדבר הקמת יישוב וקביעת הגורם המיישב, וקביעת תחום השיפוט של היישוב. ביישובים העירוניים, ככלל, הגורם המיישב היה משרד הבינוי והשיכון. ביישובים הכפריים, ככלל, הגורם המיישב היה החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית. יצויין כי יש והפעולות האמורות נעשות בסדר שונה מהמובא לעיל.

אופן קביעת תחומי שיפוט לרשויות מקומיות ישראליות באיו"ש

16. הסמכות לערוך שינויים במפת הרשויות המקומיות באיו"ש נתונה למפקד האזור, בהתאם להוראות הצו בדבר ניהול מועצות אזוריות (יהודה ושומרון) (מס' 783), התשל"ט-1979 (להלן: צו המועצות האזוריות) והצו בדבר ניהול מועצות מקומיות (יהודה ושומרון) (מס' 892), התשמ"א-1981 (להלן: צו המועצות המקומיות).

17. בקביעת תחום שיפוט למעשה נקבעים גבולותיה הפיזיים של הרשות המקומית (מועצה אזורית, מועצה מקומית או ישוב), כאשר רק בשטח התחום יכולה הרשות הרלוונטית להפעיל את סמכויותיה המוניציפאליות (סמכויות הנובעות מכוח תקנון המועצות האזוריות (יהודה ושומרון), התשל"ט-1979 ותקנון המועצות המקומיות (יהודה ושומרון), התשמ"א-1981).

18. משמעות נוספת הנובעת מקביעת תחום שיפוט היא קביעת גבולות השטח בו יש לרשות המוניציפאלית סמכות ליזום תכניות. כך, בהתאם להוראת סעיף 23 לחוק תכנון ערים כפרים ובניינים חוק זמני מס' 79 לשנת 1966 (להלן: **חוק התכנון הירדני**), המועצות רשאיות להכין תכניות רק במרחב התכנון, כאשר מרחב כאמור נקבע על-פי תחום שיפוט, זאת בהתאם להוראות צו בדבר הכרזת מרחבי תכנון (מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) (יהודה והשומרון), התשס"ח-2008.

19. נציין, כי כל תוספת של תחום שיפוט או תחום יישוב וכל מקרה של גריעה מתחום ישוב – מצריכים אישור דרג מדיני (בהתאם להחלטת הממשלה מס' 175/ב מיום 17.3.99). (וכן ראו לעניין זה סעיף 3 טז. לנוהל הקובע כי רק לאחר אישור הבקשה על ידי שר הביטחון (על דעת ראש הממשלה) ניתן להעביר אישור לשינוי תחום שיפוט).

סמכות המפקד הצבאי לשנות את תחומי השיפוט של מועצות אזוריות

20. סעיף 1 לצו המועצות האזוריות מגדיר כדלקמן –

"מועצה אזורית" - כל אחד מאלה –

(1) צירוף תחום היישובים אשר שמותיהם מפורטים בתוספת מתחת לשמה של אותה מועצה אזורית;

(2) השטח הנושא את שמה של המועצה האזורית כמפורט בתוספת, המתוחם והמשורטט בצבע אדום במפה החתומה בידי מפקד האזור, למעט שטחים סגורים וקרקעות בבעלות פרטית, שאינם בתחום ישוב, אך לרבות שטחים שנתפסו לצרכים צבאיים;

"שטחים סגורים" - כמשמעותם בצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה והשומרון) (מס' 1651), התש"ע-2009 לרבות שטחים המשמשים לאימונים או למתקנים צבאיים;

"תחום ישוב" - השטח הנושא את שם היישוב המתוחם בקו במפת אותו ישוב או במפת המועצה האזורית החתומה ביד מפקד האזור".

21. תחומי המועצות האזוריות באזור נתונים בגבולות המפות החתומות על ידי מפקד כוחות צה"ל באזור, מלבד שטחים שאינם בניהול המדינה או שטחים שהוכרזו כסגורים על-ידי המפקד הצבאי, והם אינם נכללים בתחום ישוב. על-פי הפרשנות המקובלת, כוונת המחוקק הינה, כי שטחים של מחנות צה"ל ומרכיבי תשתיות צבאיים שנסגרו בצו סגירה צבאי, לא יכללו בתחומי המועצות.

22. יובהר, כי תחום השיפוט של מועצה אזורית אינו מאופיין בהכרח ברצף טריטוריאלי אחיד, אלא הוא יכול להיות מורכב משטחים הכלולים בתחומי היישובים השייכים למועצה המרוחקים זה מזה, אשר כאמור אין ביניהם בהכרח רצף טריטוריאלי, ומשטחים נוספים המצויים מחוץ לתחומי היישובים (יוער כי מצב דומה קיים במספר מועצות אזוריות גם בתחומי מדינת ישראל).

23. נציין, כי בין השנים 1979-1982 נחתמו על-ידי מפקדי האזור דאז, מפות המגדירות את תחומי השיפוט של שש המועצות האזוריות (להלן: "מוא"ז") הישראליות באיו"ש. בשנים 1979-1981 חתם מפקד פיקוד המרכז, האלוף בנימין (פואד) בן-אליעזר על מפות המגדירות את תחומיהן של מוא"ז ערבית הירדן, מוא"ז מגילות, מוא"ז שומרון ומוא"ז מטה בנימין; בינואר 1982 חתם מפקד פיקוד המרכז האלוף אורי אור על מפה המגדירה את מוא"ז גוש עציון, ובפברואר 1982 חתם מפקד פיקוד המרכז האלוף מנחם מילסון על מפה המגדירה את מוא"ז הר חברון. לאורך השנים בוצעו תיקונים בודדים בתחומי שיפוט אלה.

24. לשון צו המועצות האזוריות קובעת עוד, כי שטחים המצויים בתחום צו תפיסה צבאי יכללו בשטחה של מועצה אזורית. קביעה זו נועדה לתת מענה בהיבט המוניציפאלי לאותם היישובים שהוקמו באזור יהודה והשומרון בשנות ה-70 ותחילת שנות ה-80 בהתאם לפרקטיקה של הקמת יישובים על קרקעות שנתפסו לצרכים צבאיים, מתוך תפיסה כי ליישובים אלו חשיבות בטחונית המשרתת צורך צבאי. שימוש בפרקטיקה זו נפסק בהתאם להחלטת ממשלה 145, כפי שיפורט בהרחבה בהמשך.

25. בנוסף, סעיף 1א לצו המועצות האזוריות קובע כי -

"מפקד האזור רשאי לשנות את הפירוט שבתוספת ואת התיחום במפות, כמשמעותם בסעיף 1. שינוי התוספת ייעשה בתקנות. העתקי המפות יופקדו בלשכת מפקד האזור לעיונם של המעוניינים".

סמכות המפקד הצבאי לשנות תחומי שיפוט של מועצות מקומיות

26. בדומה לצו המועצות האזוריות, סעיף 1 לצו המועצות המקומיות מגדיר כדלקמן -

"מועצה מקומית" - כל אחד מהיישובים המפורטים בתוספת לצו זה (להלן - התוספת), שתיקרא בשם הנקוב בתוספת ואשר שטחה מתוחם בקו במפה החתומה בידי מפקד האזור".

וסעיף 3 לצו זה קובע כי:

"מפקד האזור רשאי לשנות, בתקנות, את פרוט היישובים שבתוספת ואת תיחומה של מועצה מקומית במפה האמורה בסעיף 1".

27. בהתאם לאמור בסעיף 1א לצו המועצות האזוריות ובסעיף 3 לצו המועצות המקומיות, למפקד האזור הסמכות לשנות את תחומי השיפוט של מועצות אזוריות ומקומיות, וכן

תחומי ישובים, באמצעות חתימתו על תקנות בליווי מפה. במימוש סמכותו זו למפקד האזור נתון שיקול דעת נרחב הכפוף למגבלות החלות עליו מכוח הוראות הדין, ועל כך יורחב בהמשך.

28. ביחס לפרסום שינוי תיחום מועצה אזורית, נקבע כי העתקי המפות הכוללות את סימון תחום השיפוט יופקדו בלשכת מפקד האזור על-מנת שכל המעוניין יוכל לעיין בהן. ביחס למועצות מקומיות, נקבע בסעיף 4 לצו המועצות המקומיות, כי עותק מהמפה של כל מועצה מקומית יופקד במשרדה, וכן יופקדו עותקי כל מפות המועצות המקומיות בלשכת מפקד האזור, כך שכל המעוניין יוכל לעיין בהן.

נוהל קביעת תחומי ישובים ישראלים באיו"ש

29. שרשרת הפעולות שיש לבצע עת מתקבלת בקשה חיצונית לקביעת תחום שיפוט חדש, למשל אגב הקמת ישוב חדש, או בקשה לתיקון תחום שיפוט קיים, למשל לצורך הרחבת ישוב, מוסדרת ב"נוהל לקביעת תחומי ישובים ישראלים באיו"ש (תחומי שיפוט) – הגדרה חדשה/תיקון/הרחבה" של ענף תשתית במנהל האזרחי (כאמור לעיל: הנוהל).

העתק הנוהל מצורף ומסומן מש/2.

30. הנוהל מבחין בין קביעה או שינוי של תחום שיפוט בעקבות בקשה להקים רשות מקומית חדשה או להרחיב רשות מקומית קיימת, לבין תיקון תחום שיפוט הנובע מהצורך להתאים את גבולות הרשות המקומית לגבולות של אדמות שנרכשו בעבר ונרשמו בספרי רישום המקרקעין באזור, אך נכללו בתחום השיפוט בצורה לא מדויקת; ולגבולות אדמות המדינה, שתוקנו בעקבות בחינה שערך הצוות לתיחום אדמות המדינה (להלן: צוות סטאטוס מקרקעין), אשר הובילה לדיוק ההכרזות על אדמות המדינה שבוצעו החל משנות ה-70 ועד תחילת שנות ה-90 על-ידי צוות בראשותה של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה דאז, עו"ד פליאה אלבק ז"ל. להלן נפרט.

שינוי תחומי השיפוט עקב הקמת רשות מקומית חדשה או הרחבת רשות קיימת

31. אשר לאפשרות הראשונה שעניינה שינוי תחומי השיפוט עקב הקמת רשות מקומית חדשה או הרחבתה של רשות קיימת, קובע הנוהל כי "כל בקשה לאישור תחום ישוב תועבר על-ידי הגורם היוזם לתחום תשתית במנהל האזרחי".

32. הנוהל מגדיר כי "הגורם היוזם" יכול להיות הגורם המיישב, הממונה על הישובים הישראליים באיו"ש במשרד הפנים, הרשות המקומית הרלוונטית, גורמים רלוונטיים במשרד הביטחון, ראש תחום תשתית במנהל האזרחי ומנהל לשכת התכנון במנהל

האזרחי. כן נקבע, כי במקרים חריגים, ניתן יהיה לבחון גם בקשה שהוגשה שלא על-ידי "גורם יוזם".

33. עוד נקבעת בנוהל צורת הגשת הבקשה (על גבי מפת אורתופוטו או מיפוי פוטוגרומטרי בקנה מידה מינימאלי של 10,000:1).

34. בנוסף, קובע הנוהל "תנאי סף" להגשתה הבקשה. כך למשל, על התחום המוצע בבקשה לכלול שטחים המצויים בשטחי C בלבד (סעיף 1.3. לנוהל); אין לכלול בתחום המוצע דרכים ראשיות (סעיף 2.3. לנוהל); השטחים הכלולים בתחום המוצע יכולים להיות אך ורק מהסוג הבא (סעיף 3.ה. לנוהל) -

(1) אדמות מדינה מוסדרות;

(2) אדמות שהוכרזו כאדמות מדינה, לאחר שנבחנו על-ידי צוות סטאטוס מקרקעין וקיבלו את אישורו, או שהוכרזו ככאלה לאחר ביצוע "נוהל סקר" (נוהל משנת 1997 שעניינו ביצוע הליך של הכרזה על ידי צוות שהוקם במינהל האזרחי והפועל עד היום. צוות זה פועל באופן מדויק הרבה יותר מן הפעולות שבוצעו בעת ההכרזות של שנות ה-70 עד תחילת שנות ה-90 ואולם נשען על אותו בסיס חוקי בפועל. נוהל זה אושר על ידי הפרקליט הצבאי הראשי, מתאם פעולות הממשלה בשטחים, אלוף פיקוד המרכז, הרמטכ"ל והיועץ המשפטי לממשלה, ועוגן בפקודת תפ"ש מס' 711);

(3) אדמות שנרכשו על-ידי ישראלים לאחר שנת 1967 ונרשמו על שמם בטאבו (בכפוף להתייחסות הרוכשים לצירוף שטחם לתחום הישוב כמבוקש);

(4) אדמות יהודים שנרכשו לפני שנת 1948 ונרשמו בטאבו;

(5) אדמות שנתפסו לצרכים צבאיים או הפקעות שבוצעו, עבור ההתיישבות, ואשר מומשו בפועל.

35. נוסף על "תנאי הסף" אשר פורטו לעיל, קובע סעיף 3.ח. לנוהל כי "במידה והבקשה עלולה להשפיע על אינטרסים פרטיים יש לבקש את התייחסות בעלי האינטרסים". ככל שהיא לא עלולה להשפיע כאמור, על ראש תחום תשתית לצרף לבקשה הצהרה בעניין. יצוין כי מבדיקה שנערכה במינהל האזרחי עלה, כי הצהרות בהתאם לסעיף ניתנו בעבר והיום כבר לא ניתנות. כמו-כן, יש דוגמאות למצבים בהם נעשו פניות לבעלי אינטרסים פרטיים ישראלים, אך אין דוגמאות לפניות לאוכלוסייה הפלסטינית. בהקשר זה יפרטו המשיבים את עמדתם להלן.

36. בהמשך לבחינת הבקשה על פי הנוהל, על ראש תחום תשתית להפיץ את הבקשה לגורמי המקצוע הרלוונטיים במנהל האזרחי, לצורך קבלת התייחסויות בתחומי מומחיותם.

בכלל זאת, מופצת הבקשה לממונה על הרכוש הממשלתי, אשר בוחן את המעמד הקנייני של השטחים המוצעים על-מנת לוודא שמדובר באדמות מדינה (רכוש ממשלתי); ללשכת התכנון, הבוחנת תכניות שאושרו ותכניות המצויות בהליכי תכנון בתא השטח המוצע, ובהתאם בוחנת את ההשלכות התכנוניות של הבקשה; וכן ליחידת הפיקוח, הבוחנת את ההיסטוריה הגזרתית בדגש על אירועים חריגים בתחום הבנייה הבלתי חוקית שאירעו במרחב.

37. במקביל לעבודת המטה המבוצעת במנהל האזרחי, מועברת כל בקשה להתייחסות הממונה על הישובים הישראליים באיו"ש מטעם משרד הפנים, למען בחינת היבטים מוניציפאליים של הבקשה.

38. עם סיום עבודת המטה במנהל האזרחי, הבקשה מועברת להתייחסות יועמ"ש איו"ש, על-מנת שיגבש חוות דעת משפטית ביחס להיתכנות הקיימת לאישור הבקשה (סעיף 3.3. לנוהל).

39. אמנם, הנוהל לא מתווה קריטריונים מוגדרים לאורם יש לבחון את הבקשה לקביעה או לשינוי תחום שיפוט, ואולם כאשר נדרשים לה גורמי המנהל האזרחי ויועמ"ש איו"ש, הם לוקחים בחשבון, בין היתר, את השיקולים הבאים:

א. קיומה של דרך גישה לשטח המבוקש;

ב. הכללת דרכים ציבוריות בתא שטח המדובר;

ג. סמיכות לישובים פלסטיניים, באופן שיכול להשפיע לרעה על התושבים הפלסטיניים המתגוררים בהם;

ד. מעמדו החוקי של הישוב עבורו מתבקש תיקון תחום השיפוט;

ה. קיומה ככל הניתן של רציפות טריטוריאלית בין השטח אותו מבקשים לצרף לתחום ישוב לבין הישוב;

ו. יצירת "מובלעות" של שטחים פרטיים שהגישה אליהם תיחסם עקב קביעת תחום השיפוט.

40. בהקשר זה יצוין כבר עתה כי אף כאשר נוצרות מובלעות פרטיות, אשר כמובן שאינן נכללות בתוך תחום השיפוט של הרשות הישראלית, הדבר מחייב כי תתאפשר אליהן הגישה מקום בו הוכיחו הפלסטינים זיקה למקרקעין. זאת נעשה בתיאום המבוצע על-ידי מפקדת התיאום והקישור (מת"ק) הרלוונטית, בכל פעם שעולה בקשה לכך מהצד הפלסטיני.

41. כמו כן, במסגרת בחינת בקשה לשינוי או קביעה חדשה לתחומי שיפוט מתקבלת עמדת פיקוד המרכז ביחס לפגיעה אפשרית של קביעת תחום השיפוט באופן המוצע באינטרסים

צבאיים, כגון פגיעה במחנות צה"ל או במתקני מערכת הביטחון, וכן באינטרסים ביטחוניים, הנובעים למשל מקרבה לישובים פלסטיניים סמוכים.

42. לפני סיום התהליך, נבחנת הבקשה על ידי ראש המנהל האזרחי, אשר מוטל עליו להתייחס לרגישות העלולה להתלוות למימוש הבקשה ולאחר מכן, נדרש אישורו העקרוני של מפקד פיקוד המרכז.

43. בסיום הליך בחינת בקשה המוגשת על פי הנוהל, וטרם חתימת מפקד פיקוד המרכז על התקנות והמפה המגדירות את תחום השיפוט החדש, נדרש אישור הדרג המדיני.

44. לאתר חתימת מפקד האזור על התקנות והמפה הנלווית להן, מורה הנוהל על הפצתן "לכל הגורמים הנוגעים בדבר" (סעיף 3.3 יח לנוהל). ככלל, הגורמים אליהם מופצות התקנות עם חתימתן הינם ראש המועצה האזורית או המקומית הרלוונטי; ראש המנהל האזרחי וקציני המטה במנהל האזרחי; ראש מפקדת התיאום והקישור הגזרתי הרלוונטי; ראש ענף תשתית במתפ"ש; ראש מנהלת קש"צ ("קשת צבעים") בפיקוד המרכז, האחראי על היבטי ההגנה המרחבית, וכן קצין ההגנה המרחבית באוגדת איו"ש; הממונה במשרד הפנים על הישובים הישראליים באיו"ש. במקביל, מועברות התקנות והמפה גם ליועמ"ש איו"ש, עליו מוטל לפרסמן בקמצי"ס. יצוין כי עד כה פרסמו רק חלק מתקנות בתחומי השיפוט והמפות הנלוות להן בקמצי"ס. נוסח הצווים מתפרסם גם בשפה הערבית. בהתאם להצהרת המדינה בבג"ץ 8217/15 ש.ע.ל – שלום עכשיו לישראל מפעלים חינוכיים נ' שר הביטחון, המשיבים פועלים לסריקת כלל מפות תחומי השיפוט ותחומי היישוב ותרגומן לשפה הערבית לטובת העברתן לפרסום הקמצי"ס. יצוין כי הליך כאמור תלוי ועומד, בגדרו מבקשים העותרים דשם כי המשיבים יפרסמו לציבור "כל כוונה להקצות מקרקעי ציבור באופן ובמועד שיאפשר למי מהציבור שיש לו נגיעה לעניין או מידע רלוונטי להביאו בפני הרשויות המתאימות ולהביע את עמדתו ביחס להקצאה".

צילום תגובת המדינה לבג"ץ 8217/15 צורף לעתירה וסומן כנספח 6.

תיקון תחום השיפוט לצורך התאמתו לגבולות מעודכנים של אדמות מדינה בעקבות עבודת צוות סטאטוס מקרקעין

45. אשר לאפשרות השנייה, של תיקון תחום השיפוט לצורך התאמתו לגבולות מעודכנים של אדמות מדינה, קובע הנוהל הליך מקוצר. זאת, מאחר שבשני סוגי המקרים הללו מדובר בתיקון המתחייב מעבודת הדיוק והטיוב שמתבצעת על-ידי גורמי המנהל האזרחי להכרזות על אדמות המדינה שבוצעו בעבר, על-מנת למנוע פגיעה בבעלי מקרקעין פרטיים שבסמוך לגבולות ההכרזה מחד גיסא, ומאידך גיסא לצורך קביעת גבולות ברורים לשם הקצאת המקרקעין.

46. נזכיר עוד כי לבדיקה זו משמעות גם לאור הוראות הצו בדבר ניהול המועצות האזוריות, הקובע בסעיף 1, כי בשטחי המועצות האזוריות לא יכללו אדמות פרטיות שאינן בתחום יישוב. היעדר דיוק גבולות ההכרזות מוביל מניה וביה להיעדר ודאות מוניציפאלית על כל ההשלכות הנגזרות מכך.

47. הנוהל המקוצר קובע, כי לאחר קבלת תוצרי עבודת צוות סטאטוס מקרקעין, ייבדק הצורך בתיקון תחום השיפוט או תחום הישוב. לאחר מכן תועבר הבקשה לבחינת הייעוץ המשפטי, ואם תשובתו חיובית תועבר הבקשה לאישור עקרוני של ראש המנהל האזרחי. לאחר מכן, נדרש אך לעדכן את הדרג המדיני באמצעות ענף תשתית במתפ"ש (חלף אישור הדרג המדיני שנדרש ביחס לקביעה או הרחבה של תחום שיפוט), ובחלוף שבעה ימי עבודה ממועד שליחת העדכון כאמור, ניתן להעביר את הבקשה לאישור מפקד האזור. עם אישורו, יחתום על התקנות והמפה המעגניים את התחום החדש, ואלו יפורסמו בקמצ"ם.

48. כמו-כן, על פי נתונים שנמסרו מתחום תשתית במינהל האזרחי, המקרקעין שנכללים בתחומי המועצות המקומיות ובתחומי ישובים במועצות האזוריות, מהווים כ- 15% מכלל המקרקעין בשטחי C.

קביעת תחומי שיפוט לרשויות פלסטיניות

49. עד לחתימת הסכם הביניים הישראלי-פלסטיני בשנת 1995 (להלן: **הסכם הביניים**) ויישומו, הכיר המנהל האזרחי ב-25 עיריות פלסטיניות, כאשר לכל עירייה נקבע "מרחב תכנון" ו"תחום שיפוט". ברוב המקרים תחום השיפוט שנקבע היה רחב ממרחב התכנון, אך היו גם מקרים ששטחים אלו חפפו האחד לשני.

50. כתוצאה מהסכם הביניים, נוצר מצב בו שטחי העיריות הפלסטיניות חולקו, כך ששטחים מסוימים הכלולים בתחומי שיפוטן מצויים בשטח C, ושטחים אחרים כלולים בשטחי A ו-B-1.

51. סעיף 4 לנספח האזרחי להסכם הביניים קובע כי בשטח C, כוחות ואחריות שאינם קשורים לשטח, כפי שנקבעו בתוספת הראשונה, יועברו לסמכות הפלסטינית.

52. סעיף 24(2) לתוספת הראשונה לנספח האזרחי להסכם הביניים, העוסק בתחום השלטון המקומי הכולל בתוכו גם עניינים של שינויי גבולות של מועצות עירוניות, מועצות כפריות וקהילות אחרות הנעדרות מעמד מוניציפאלי מוגדר, קובע כי:

"לצד הפלסטיני יש זכות לבצע כל שינוי שהוא בגבולות השלטון המקומי בגדה המערבית, בתחומי אזורים A ו-B-1 כהגדרתם בהסכם זה".

53. מכאן, שנושא שינוי תחומי שיפוט עבור הרשויות הפלסטיניות בשטחי A ו-B מצוי בסמכות הרשות הפלסטינית, ובשטחי C נותרה הסמכות בידי הצד הישראלי. ואולם בכל הנוגע לסמכויות מוניציפאליות שאינן קשורות לשטח, בישובים פלסטיניים בשטחי C, הסמכויות הועברו לרשות הפלסטינית.
54. על-אף האמור, משצו המועצות האזוריות וצו המועצות המקומיות, על פי פרשנות המדינה, אינם חלים על פלסטינים, הרי שבהתאם לדין ולתחיקת הביטחון באזור, ולאופן יישומם מאז נכנסו כוחות צה"ל לאזור, לא קיים מנגנון חוקי שמכוחו יכול מפקד האזור לבצע שינויים בתחומי שיפוט של רשויות פלסטיניות, אשר בפועל, יש לזכור, מגדירים את הגבולות בהם משתרעות הסמכויות המוניציפאליות של אותן רשויות - סמכויות אשר הועברו לרשות הפלסטינית מכוח הסכם הביניים.
55. יצוין, כי לפי הנמסר על ידי גורמי תחום תשתית במנהל האזרחי, לא מוכרות בקשות רשמיות מצד רשויות פלסטיניות לתיקון גבולות הישובים הפלסטיניים.
56. בשונה מכך, גורמי המנהל האזרחי נדרשו לא פעם לבקשות להרחבת המרחב בו ניתן לתכנן תכניות בניין בכפרים פלסטיניים, על-מנת שניתן יהיה לבצע בהם בנייה נוספת או להסדיר בנייה קיימת הסמוכה לכפר. דוגמאות כאלה קיימות למכביר.
57. עד כאן באשר לרקע הנורמטיבי הרלוונטי. נפנה עתה להצגת הרקע הרלוונטי הקשור לסעד השני המבוקש בעתירה שעניינו בקביעת תחום השיפוט של היישוב 'עמיחי'.

קביעת תחום השיפוט ליישוב 'עמיחי'

58. ראשיתו של הקמת היישוב המכונה 'עמיחי' (להלן: עמיחי), בהחלטת ממשלה מס' 2583 מיום 30.3.2017, במסגרתה החליטה הממשלה לאשר את החלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מס' 191/ב מאותו היום, בדבר הקמת ישוב חדש למפוני 'עמונה' במרחב עמק שילה במועצה האזורית מטה בנימין, על אדמות מדינה. החלטת הממשלה קבעה, כי היישוב החדש יקבל סמל יישוב עצמאי ויקלוט כאמור בין היתר תושבים שפוננו מהמאחז 'עמונה'. הממשלה הסמיכה את שר הביטחון לקדם את כל הפעולות הנדרשות לשם הקמת היישוב כאמור.
- החלטת הממשלה התקבלה בשל הצורך למצוא מקום מגורים חלופי למפוני המאחז 'עמונה', אשר פונה בחודש פברואר 2017 בהתאם לפסיקת בית המשפט הנכבד בבג"ץ 9949/08 חאמד נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 25.12.2014).

צילום החלטת הממשלה מס' 2583 מצורף ומסומן מש/3.

59. כמו כן, לשלמות התמונה יצוין, כי ביום 3.9.17 התקבלה החלטת ממשלה מס' 3015 בנושא "הקמת יישוב ואתר מגורים זמני למפוני עמונה במועצה האזורית מטה בנימין". עיקר עניינה של החלטה זו בקביעה כי משרד הפנים הוא שיפעל להעמיד את התקציב הדרוש למועצה האזורית מטה בנימין לצורך הקמת היישוב החדש, ממקורות התקציב שקבעה הממשלה.

צילום החלטת הממשלה מס' 3015 מצורף ומסומן מ/ש 4.

60. השטח שנבחר עבור היישוב עמיחי הוא אדמות מדינה במרחב שילה-קציף, אשר הוכרו ככאלה בשנות התשעים המוקדמות ושצוות "סטאטוס מקרקעין" ערך בעניין דיוק ובדיקת גבולות של ההכרזה על אדמות מדינה, כפי שיפורט להלן. עבודת הצוות לדיוק גבולות שטח ההכרזה, הושלמה ביום 20.7.2016 והיה ניתן להשיג עליה בהתאם לנוהל קו כחול עד ליום 6.9.2016.

61. כאמור, במסגרת עבודת המטה שנערכה במנהל האזרחי, ולאחר בדיקה של צוות סטאטוס מקרקעין, נמצא כי השטח הוכרז כאדמות מדינה עוד בשנת 1991 בהכרזה רחבת היקף שכונתה "שילה-קציף". במסגרת הליכי ההכרזה הוציא הממונה מספר תעודות הכרזה לכל כפר המצוי בתחומה של ההכרזה בנפרד, וצווי ההכרזה אף נתלו, אותה עת, על מסגרי הכפרים הרלוונטיים.

62. בשנת 2001 בוצעה בדיקת גבולות ההכרזה על ידי הצוות, אך בהתאם להנחיית המשנה ליועמ"ש לממשלה (ייעוץ) מיום 1.5.2011, נדרשה בדיקה נוספת של הגבולות. אי לכך ובהתאם להנחיית שר הביטחון להסדיר את מרחב עמק שילה, החלה בשנת 2015 בחינה של הצוות לדיוק גבולות חלק מההכרזה האמורה. לאחר עבודת פענוח נרחבת ובדיקות של מסמכים היסטוריים, ביום 20.7.2016 חתם הצוות על מפה המדייקת את גבולות ההכרזה המקורית.

63. תוצרי הצוות פורסמו לציבור. זאת, בהתאם לנוהל "קו כחול" שגובש והוגש לבית המשפט במסגרת בג"ץ 7986/14 במקום נ' ראש המנהל האזרחי. הפרסום כלל את נוסח ההודעה על עדכון גבולות ההכרזה בחתימת הממונה (להלן: ההודעה) בצירוף מפה צבעונית, וכן העתק מתעודות הממונה משנת 1991 הנוגעות להכרזה המקורית. כבר ביום 21.7.2016, פורסמו המסמכים כאמור לאוכלוסייה הפלסטינית על ידי תלייתם על גבי לוח המודעות באולם קבלת הקהל במת"ק רמאללה, בגזרתו מצוי כלל השטח שגבולותיו נבדקו על ידי הצוות, וכן באמצעות מסירתם למנהל משרד הקישור הפלסטיני של מחוז רמאללה. הפרסום לאוכלוסייה הישראלית נערך ביום 24.7.2016. נקבע כי מועד הגשת ההשגות נגד תוצרי הצוות יסתיים ביום 6.9.2016, דהיינו, 45 ימים ממועד הפרסום המאוחר.

64. זאת ועוד, נעשה פרסום חוזר שהאריך את תקופת ההשגה. שכן, בשל תקלה טכנית שאותרה במפה המצורפת ביחס לסימון ההכרזה המקורית (ולא בתוצרי הצוות), בוצע ביום 7.8.2016 פרסום נוסף של תוצרי הצוות, בצירוף סימון תקין של ההכרזה המקורית ובהודעה בדבר תיקון עיגון סימון ההכרזה. עוד באותו היום פורסמה המפה המעודכנת בהתאם לאופן הפרסום על פי הנוהל - בלוח המודעות במת"ק רמאללה ובמסירה למנהל משרד הקישור הפלסטיני של מחוז רמאללה, תוך שהוצג לו מהות העדכון ותוך שהוא נתבקש לוודא כי המפה הקודמת שנמסרה לו הוסרה. תקופת ההשגות הוארכה בהתאם למועד פרסום המפה העדכנית.

65. מעבר לכך, ביום 1.9.2016 התקיימה פגישה של נציגי מת"ק רמאללה עם מנהל משרד הקישור הפלסטיני של מחוז רמאללה. במסגרת הפגישה צוין כי עד לאותו מועד לא הוגשו התנגדויות או פניות כלשהן על ידי ראשי מועצות הכפרים נשוא ההכרזה וסוכם כי מנהל הקישור הפלסטיני יעדכן את המת"ק על כל פניה או התנגדות שתגיע לידי בנושא.

66. ביום 21.9.2016 דווח על ידי מת"ק רמאללה כי בחלוף 45 יום מיום פרסום ההודעה בדבר דיוק גבולות ההכרזה ביום 7.8.2016, לא נתקבלו התנגדויות כלשהן במשרד או במשרד רכז הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש הנפתי.

67. יצוין, כי פרסום המפה המדייקת את גבולות אדמות המדינה הוא השלב האחרון בבחינת גבולות אדמות המדינה העדכניים. משלא הוגשו השגות, רשאים מוסדות התכנון להסתמך על גבולות אדמות המדינה כפי שסומנו במפה זו ולקדם תכניות באותם שטחים שהם בגדר אדמות מדינה. כך נעשה ביחס לתכנית 252/1 הנוגעת ליישוב עמיחי.

68. ביום 26.4.2017 הועברה לראש המנהל האזרחי בקשת ראש המועצה האזורית מטה בנימין, לאשר תחום היישוב בהמשך להחלטת הממשלה בהתאם לשטחים שסומנו באדום בתצלום האווירי שצורף לבקשה (להלן: הבקשה). בבקשה צוין, כי השטח המדובר ליישוב 'עמיחי' עומד על כ-600 דונם (להלן: השטח), והוא מורכב מאדמות מדינה המצויות בתחום השיפוט של המועצה האזורית מטה בנימין. חלק הארי מהאדמות (425 דונם) נכלל קודם לכן בתחום היישוב שילה, נגרע והועבר לתחום היישוב של עמיחי.

צילום הבקשה מיום 26.4.2017 מצורף ומסומן מש/5.

69. ויובהר, כלל השטח של היישוב עמיחי נכלל בתחום השיפוט של המועצה האזורית מטה בנימין החל משנת 1982, זאת כפי שניתן ללמוד מהמפה שצורפה לצו בדבר ניהול מועצות אזוריות (יהודה והשומרון) (מס' 783), התשל"ט-1979 (להלן: הצו), שתכליתה הייתה להגדיר את שטחי המועצות האזוריות עם כינון, כאמור בסעיף 1(2) לצו. מרבית השטח, כ-425 דונם מתוך 567 דונם, נכלל ביום 23.04.17 בתחום היישוב 'שילה' ומשכך התחייבה "גריעתו" מתחום זה לצורך קביעת תחום היישוב 'עמיחי'. יוער, כי יתר שטח היישוב

מצוי בתחום השיפוט של המועצה האזורית מטה בנימין ולא נכלל טרם צירופו ליישוב עמיחי בתחום יישוב אחר.

צילום המפה שצורפה לצו בדבר ניהול מועצות אזוריות (יהודה והשומרון) (מס' 783), התשל"ט-1979 מצורף ומסומן מש/6.

70. בהתאם לנוהל, הועברה בקשת ראש המועצה לבחינת תחום תשתית במנהל האזרחי. במסגרת עבודת המטה שנערכה בתחום תשתית, הופצה הבקשה להתייחסות הגורמים הרלוונטיים במנהל האזרחי, בכללם לממונה על הרכוש הממשלתי, לצורך בחינת המעמד הקנייני של השטחים המוצעים על מנת לוודא שמדובר באדמות מדינה, וכן ללשכת התכנון, על מנת לוודא כי הקמת היישוב בשטח הנבחר עולה בקנה אחד עם עקרונות תכנוניים בסיסיים, כגון קיומן של דרכי גישה והיקף יחידות הדיור באופן התואם ליישוב. כמו-כן, הועברה הבקשה לבחינת הממונה על הישובים הישראליים באיו"ש מטעם משרד הפנים, שהשיב כי אין מניעה מבחינה מוניציפאלית לקביעת תחום השיפוט כמבוקש.

71. בתום עבודת המטה לבחינת קביעת התחום המוניציפאלי בשטח המוצע, ועם קבלת אישור כלל הגורמים הנדרשים לפי הנוהל, בכללם יועמ"ש איו"ש, ראש המנהל האזרחי והדרג המדיני, ולאחר שנתן דעתו לבקשה בדגש על היבטיה הביטחוניים, חתם ביום 28.5.17 מפקד כוחות צה"ל באזור על תקנות ומפה הקובעים את תחום היישוב עמיחי, וכן על תקנות ומפה המשנים את תחום היישוב שילה.

צילום הצווים והמפות מצורפים ומסומנים מש/7.

הליכי התכנון לתכנית

72. משנקבע תחום היישוב של עמיחי, ורק החל ממועד זה, ניתן היה להתחיל בקידום הליכי התכנון על שטח היישוב. זאת בהתאם להוראת סעיף 23 לחוק תכנון ערים כפרים ובניינים חוק זמני מס' 79 לשנת 1966 (להלן: חוק התכנון הירדני) לפיה ניתן להכין תכנית מפורטת רק במרחב התכנון. מרחב כאמור נקבע ע"פ תחום שיפוט לפי הצו בדבר הכרזת מרחבי תכנון (מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) (יהודה והשומרון), התשס"ח-2008.

73. ביום 6.6.2017 בחלוף 9 חודשים מהמועד האחרון להגשת השגות נגד תוצרי הצוות, נערך דיון להפקדת תכנית 252/1 של היישוב עמיחי במסגרת ועדת המשנה להתיישבות (להלן: הוועדה) שלצד מועצת התכנון העליונה, בו הוצגה התכנית לחברי הוועדה. שטח התוכנית שהוצג מתפרש על פני 205 דונם בלבד בחלקו המזרחי של היישוב, ומאפשר את הקמתן של 102 יחידות דיור, מתוך פוטנציאל תכנוני של כ-800 יחידות דיור בתחומי היישוב כולו. במהלך הדיון, בחנו חברי הוועדה את סבירות התוכנית ובסיום הדיון קבעו כדלקמן:

"התכנית מאושרת להפקדה.

תנאי לפרסום להפקדה:

תיקון התכנית כך שלתוכנית של שלב א' של יישוב עמיחי, יצורף קטע מדרך גישה שמהווה חלק מדרך גישה זמנית, הנמצא בתחום תוכנית 205/3/1 שאושרה למתן תוקף, אך טרם פורסמה.

קבלת אישור מפע"ת.

תנאי לדיון לתוקף: הסדרת תחום שיפוט.

אישור חיבור היישוב לדרך אזורית 467 ע"י וועדת משנה לדרכים של מת"ע.

עמידה בתנאים של קמ"ט איכות סביבה".

התוכנית לא תפורסם למתן תוקף לפני שתפורסם למתן תוקף

תוכנית מספר 205/3/2.

צילום העמודים הרלוונטיים מהחלטת ועדת המשנה להתיישבות מצורף ומסומן מש/8.

74. בישיבת ההמשך של הוועדה אשר התקיימה ביום 7.6.2017, נדונה הבקשה לאשר עבודות

תשתית בגבולות תכנית 252/1 בטרם כניסת התכנית לתוקף ולאחר הדיון להפקדה. בדיון

זה הסביר מהנדס המועצה את הצורך באישור הבקשה ופירט אודות תנאי המחיה

הקשים של מפוני 'עמונה' אשר נותרו ללא קורת גג ראויה, תוך רצונם לשמור ככל הניתן

את המסגרת הקהילתית. לאחר דיון בנושא, החליטה ועדת המשנה להתיישבות כי

הבקשה לאשר עבודות בתחום תכנית 252/1 תועבר להכרעתה של מועצת התכנון העליונה

(להלן: מת"ע).

75. עוד באותו היום התכנסה מועצת התכנון העליונה ודנה בבקשה שבנדון. הוועדה החליטה

על פי רוב חבריה, על דעת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (אזרחי) כי התרת ביצוע

עבודות תשתית, תעשה לפי סעיף 34 לחוק התכנון הירדני מכוחו ניתן להוציא היתרי

בנייה מכח התכנית, אף לפני תום תקופת ההתנגדויות, בתנאי שככל שתוגש התנגדות

כאמור תיערך בחינה של מוסדות התכנון את ההיתר שניתן. ככל שבחינה זו תעלה שאין

במתן ההיתר כדי להשפיע על החלטת הוועדה לקבל התנגדות שהוגשה, לא יבוטלו

ההיתרים. הוועדה סייגה את החלטתה במספר תנאים: העבודות מוגבלות לעבודות

תשתית בלבד ללא אישור להנחת מבנים כלשהם; קבלת אישור הדרג המדיני בדבר

הנסיבות החריגות שמצריכות מתן היתר לביצוע עבודות; והתחייבות ראש המועצה

האזורית מטה בנימין להשבת המצב לקדמותו תוך 14 ימי עבודה ככל שתקבל התנגדות

לתכנית שמחייבת זאת בהתאם להחלטת מת"ע. עוד נקבע, כי ככל שתוגש התנגדות

לתכנית שהיא רלוונטית לעבודות שניתן להן היתר מכוח הסעיף- מת"ע תבחן מחדש את

האישור שנתנה תוך שהודגש כי ההיתר הוא זמני עד להשלמת ההליכים הסטטוטוריים

המלאים.

76. פרסום התכנית הוטל על מגישה, וזו פורסמה על ידם בעיתונות הישראלית בעיתון

"ישראל היום" ביום 21.6.17, ובעיתון "מעריב" ביום 20.6.17, כמו-כן ביום 19.6.2017

פורסמה הודעה אודות הפקדת התכנית במפקדת התיאום והקישור הנפתית של נפת שכם

ורמאללה וכן דיווח יזם התכנית כי נתלתה ביום 26.6.2017 הודעה בגין הפקדת התכנית בשטח.

תיעוד הפרסום בעיתונות ובשטח מצורף ומסומן מש/9.

77. המועד האחרון שנקבע להגשת התנגדויות לתוכנית חל ביום 26.8.17.
78. ביני לביני, הוגשה ביום 6.7.17 עתירה לבית המשפט הנכבד - בג"ץ 5470/17 פאוזי אברהים עבד נ' שר הביטחון (להלן: עניין פאוזי) - במסגרתו טען העותר לזכויות בעלות בקרקע קונקרטיה שנכללה בתחום השיפוט של הישוב 'עמיחי'. במסגרת תגובת המשיבים לבקשה לצו ביניים שנתבקשה בגדרי העתירה, הודיעו המשיבים כי הם החליטו לראות בעתירה כהתנגדות לצורך סעיף 34א' לחוק התכנון הירדני, ועבודות התשתית בשטח שבו טען העותר לזכויות הופסקו, עד להכרעה בטענות במסגרת ההתנגדות. ביום 27.8.2017, הגישה עמותת "במקום" התנגדות, בין היתר, גם בשמו של מר פאוזי ובשם של 13 בעלי קרקעות פרטיים; 3 ראשי כפרים, ו-2 עמותות לזכויות אדם (במקום - מתכננים לזכויות אדם, וחקל - ברית להגנה על זכויות אדם).

79. בהחלטת כב' השופט ח' מלצר, מיום 1.8.2017 הוחלט שלא נמצא מקום להוציא צו ביניים. ביום 18.9.2017, העותרים פנו לבית המשפט הנכבד בבקשה לתיקון העתירה ובכלל זאת צירוף עותר נוסף וכן בקשה לצו עשה להמצאת מסמכים. כמו-כן, ביקשו העותרים בקשה בהולה לצו ביניים "להפסקת ביצוע עבודות בשטח התכנית הנדונה".

הבקשה לתיקון העתירה ביקשה להרחיב משמעותית את הטענה לזכויות בשטח ולשנות זהות העותרים ביחס לחלקי השטח בעתירה. כך למשל, פאוזי אשר טען בעתירה במתכונתה המקורית לזכויות קנייניות בפוליון בחלק המזרחי, בשטחים החופפים אך בחלקם את גבולות חלקה 13, שינה את קו טיעונו וטען כי לאחר סיוור בשטח התברר כי הוא טוען לזכויות בחלקה 14, וכי המבקש להצטרף לעתירה כעותר מס' 5 (מאוחר יותר - צורף לבג"ץ 8055/17 כעותר מס' 5) הוא הטוען כעת לזכויות בקרקע ביחס לחלקה 13. עוד טען פאוזי כי גבולות החלקות שונים מאלו שהוצגו בעתירה.

80. ביום 2.10.2017 ניתנה החלטת כב' השופט ח' מלצר, הדוחה בקשת העותרים לצו ביניים רחב היקף שנתבקש יחד עם תיקון העתירה, ונקבע כדלקמן:

1. עתירה תועבר לדיון בפני הרכב.

2. לעת הזו לא מצאתי לנכון ליתן צו ביניים.

3. המשיבים יגישו את תגובתם לבקשה להמצאת מסמכים עד שבוע לפני מועד הדיון שייקבע.

4. הבקשות לתיקון עתירה ולצירוף עותר וכן הבקשה להמצאת מסמכים, יידונו לפני ההרכב. " (ההדגשה הוספה).

81. בניי לביני, ובמקביל להחלטת כבי' השופט מלצר, בבקשת העותרים לתיקון העתירה הראשונה כמתואר לעיל, בעקבות החלטת ועדת המשנה להתנגדויות לדחות את ההתנגדויות, ביום 19.10.2017 הגישו העותרים עתירה נוספת לבית המשפט הנכבד – בג"ץ 8055/17 מחמוד פוזי אברהים עבד חגי מחמד נ' שר הביטחון (להלן: בג"ץ 8055/17). בבג"ץ 8055/17 העותרים מבקשים לבטל את החלטת הוועדה מיום 15.10.2017 ואת החלטת ועדת המשנה להתיישבות מיום 18.10.2017, אשר אישרה את התכנית למתן תוקף. כמו-כן, העותרים התבקש צו ביניים, אשר יורה למשיבים להקפיא באופן מיידי את כל העבודות בקרקע לה טוענים העותרים לבעלות, ולהקפיא את החלטת ועדת המשנה להתיישבות מיום 18.10.2017 לאשר את התכנית למתן תוקף, עד למתן החלטה בעתירה.

82. ביום 2.11.2017 הגישו המשיבים הודעה לבית המשפט הנכבד בבג"ץ 8055/17 בה הודיעו "כי בשל הצורך הדחוף והאינטרס הציבורי שבפרסום התכנית, כפי שעולה בין היתר מהחלטת הוועדה שפורטה לעיל, בכוונתם לפרסם את התכנית למתן תוקף בהקדם האפשרי וללא דיחוי, וזאת בכפוף להתחייבות ראש המועצה האזורית מטה בנימין (המשיבה 6) מיום 1.11.2017, לכך שלא יינתנו היתרי בנייה על ידי הוועדה המקומית מכוח התכנית ולא יבוצעו עבודות תשתית כלשהן בשטח אך ורק ביחס לחלקות 13 ו-14 ... , ביחס אליהן טוענים העותרים לזכויות קנייניות, כל זאת עד להגשת תגובה מטעם המשיבים, לבקשה לצו ביניים, ובכפוף להחלטת בית המשפט הנכבד בבקשה לצו ביניים". כן נמסר כי "באופן זה, מתממש האינטרס הציבורי שבפרסום התכנית בהקדם, מבלי שהדבר יהווה מעשה עשוי ביחס לטענות העותרים לזכויות קנייניות בחלקים בשטח התכנית. שכן, אף לאחר פרסום התכנית לתוקף, לא יבוצעו עבודות למימוש התכנית בחלקות אלה כל עוד לא יוצאו היתרי בניה. יובהר בנקודה זו, כי בהתאם לסעיף 24(6) לחוק התכנון הירדני, התכנית תיכנס לתוקף אך 15 ימים לאחר פרסום המודעה בדבר מתן תוקף" (ההדגשות במקור).

83. הודעת המשיבים הועברה בו ביום לבי"כ העותרים.

84. ביום 10.11.17 פרסמה המועצה האזורית מטה בנימין הודעה בדבר מתן תוקף לתוכנית בעיתונים "ישראל היום", "מעריב" ו"כל-אלערב", וכן נתלתה הודעה בדבר מתן התוקף בשטח. כמו-כן, ביום 13.11.17 פרסמה הודעה על אודות הפקדת התכנית במפקדת התיאום והקישור הנפתית של נפת רמאללה ונסח הפרסום בשפה הערבית נמסר לנציג הקישור הפלסטיני.

צילום הודעה על פרסום התכנית מצורף ומסומן מש/10.

85. המדינה תטען כי דין העתירה להידחות בהעדר עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד.

ביחס לסעד הראשון המבוקש בעתירה, על דעת היועץ המשפטי לממשלה, בכוונת המשיבים לרענן את הוראות הנוהל. בגדר האמור, המשיבים מתכבדים להודיע כי מעתה ואילך, במסגרת עבודת המטה של גורמי המקצוע במינהל האזרחי לקביעת תחום שיפוט חדש או לשינוי תחום, במקרים בהם יזוהו בעלי אינטרסים פרטיים שעלולים להיפגע מהחלטה, תיערך אליהם פניה מוקדמת לשם קבלת התייחסותם, כל זאת בטרם החלטה סופית ביחס לשינוי שטח השיפוט.

למעשה, מנגנון זה קבוע כבר בהוראות הנוהל בסעיף 3 ח. לפיו "במידה והבקשה עלולה להשפיע על אינטרסים פרטיים יש לבקש את התייחסות בעלי האינטרסים" וכאמור, המשיבים מתכוונים לפעול ליישום הוראה זו כפי שפורט לעיל.

בנוסף לאמור, המשיבים מתכבדים להודיע כי הנוהל יתוקן באופן שיאפשר גם לגורמים פלסטיניים תושבי האזור להגיש כ"גורם יוזם" בקשה לשינוי תחום שיפוט או לקביעת תחום שיפוט חדש, כפי שיקבע בנוהל.

כמו-כן, בכוונת המשיבים לפעול לטיוב פרסום החלטות התקנות הקובעות את תחומי השיפוט, הן בקובץ מנשרים, צווים ומינויים (להלן: הקמצ"ם) והן באתר האינטרנט של הפרקליטות הצבאית ושל המנהל האזרחי, אשר עתיד לעלות לאוויר בשבועות הקרובים. לטעמם של המשיבים, האמור עונה לסעד הראשון בעתירה. זאת כפי שיובהר.

במסגרת הסעד הראשון בעתירה מבקשים העותרים שהליך קביעת תחומי שיפוט ייעשה באופן פומבי המאפשר, בין היתר, למי מהציבור שיש לו השגות או נגיעה לעניין להביא בפני הרשויות המתאימות את עמדתו וכן להיערך מבעוד מועד לשינויים המתוכננים.

כאמור, המשיבים מודיעים כי במקרים בהם יזוהו בעלי אינטרסים פרטיים שעלולים להיפגע מהחלטה על שינוי תחום שיפוט, תיערך פניה מוקדמת לאותם בעלי אינטרסים לשם קבלת התייחסותם, כל זאת בטרם החלטה סופית ביחס לשינוי שטח השיפוט.

כלומר, הבהרת המשיבים לעניין אופן יישום הנוהל מעתה ואילך נותנת מענה לבקשת העותרים למתן אפשרות לבעלי אינטרסים פרטיים להביא את עמדתם בפני הרשויות טרם קבלת החלטה. פניה של הרשויות כאמור לבעלי אינטרסים, אף מאפשר לאותם גורמים להיערך מבעוד מועד לשינויים המתוכננים, כמבוקש בעתירה.

זאת ועוד, מעבר לכך שבעלי אינטרסים פרטיים יוכלו להביע את הסתייגויותיהם בעת בחינת בקשה לקביעה או לשינוי תחום שיפוט, הרי שהנהל יתקן באופן שגם גורמים פלסטיניים תושבי האזור, יוכלו להגיש בקשה, כ"גורם יוזם" הרשאי, לאחר בחינת הבקשה, להתניע בקשה לשינוי תחום שיפוט או לקביעת תחום שיפוט חדש, כפי שיקבע בנוהל.

שינויים אלה, נותנים מענה לבקשה לאפשר, כלשון העותרים: "למי מהציבור שיש לו השגות או נגיעה לעניין להביאו בפני הרשויות המתאימות ולהביע את עמדתו, כמו גם להיערך מבעוד מועד לשינויים המתוכננים";

86. מעבר לאמור, כפי שצוין, בכוונת המשיבים לפעול לטיוב פרסום ההחלטות התקנות הקובעות את תחומי השיפוט, הן בקובץ מנשרים, צווים ומינויים (להלן: **הקמצ"ם**) והן באתר האינטרנט של הפרקליטות הצבאית ושל מתפ"ש. שינוי עתידי זה נותן מענה לדרישת העותרים ל"פרסום נאות של כל החלטה לקבוע תחום שיפוט חדש".

87. ודוק: העותרים עצמם טוענים כי המצב המשפטי על פי פסיקתו של בית המשפט הנכבד אינו מטיל חובה למתן שימוע ביחס לחקיקת משנה ומבקשים כי בית המשפט הנכבד יטיל חובה כאמור בענייננו (ראו עמי 17-19 לעתירה).

88. לעמדת המדינה, יישום הנוהל ועדכונו כפי שפורט לעיל, משקפים איזון ראוי בין מכלול השיקולים הרלוונטיים הנוגעים לעניין.

89. לטעמם של המשיבים, האמור עונה לסעד הראשון בעתירה.

90. **באשר לסעד השני המבוקש בעתירה**, המבקש לבטל את ההחלטה על קביעת תחום היישוב ליישוב עמיחי, עמדת המדינה היא כי דין הבקשה להידחות, בהעדר עילה להתערבות בהחלטת המפקד הצבאי בקביעת תחום השיפוט ליישוב.

91. כאמור, בקשת העותרים בגדרי הסעד הכללי היא להחיל כלל של פרסום מקדים ושימוע בהליך התקנת צו (חקיקת-משנה) שעניינו בקביעת/שינוי תחומי שיפוט של מועצות אזוריות ומועצות מקומיות ותחומי יישובים באיו"ש, בשונה ממדיניותו הנוהגת של המפקד הצבאי מזה עשרות שנים. אף כי המשיבים מתכוונים לפעול ליישום ותיקון הנוהל כפי שפורט לעיל, אין באמור כדי להשפיע על ההחלטה הפרטנית שכבר התקבלה ביחס

ליישוב עמיחי, החלטה שנתקבלה בסמכות ובסבירות ואשר אינה מגלה כל עילה להתערבות בה.

92. למפקד הצבאי שיקול דעת רחב ביחס לאופן מימוש סמכותו המעוגנת בצו המועצות המקומיות ובצו המועצות האזוריות, לשנות תחום שיפוט של ישוב או מועצה באזור. לצד זאת, שיקול דעתו הרחב כפוף, בין היתר, לכללים של הגינות, סבירות ומידתיות, וחובה עליו לערוך איזון ראוי בין חירויות הפרט לבין צורכי הכלל. כל זאת תוך התחשבות בצורכי הביטחון.

93. ואכן בענייננו, עמדת המדינה היא כי החלטת מפקד כוחות צה"ל באזור לקבוע את תחום השיפוט של היישוב היא החלטה סבירה, שהתקבלה לאחר שקילת כלל השיקולים הרלוונטיים והיא אינה מקימה עילה לבית המשפט להתערב בה.

94. יצוין, כי החלטה על הקמת יישוב ושינוי תחומי השיפוט כפועל יוצא מההחלטה, כמו-גם, הקצאת מקרקעין, תכנונם ושיווקם, כפופים באזור לאישור הדרג המדיני. בעניין זה יצוין עוד כי בהתאם להחלטת ממשלה 150 משנת 1996, כל הרשאה חדשה לתכנון והקצאת קרקע שהיא אדמת מדינה לבניה בתחום ההתיישבות באזורי יהודה ושומרון וחבל עזה תבוצע רק לאחר אישור הדרג המדיני. כן נקבע כי ועדת התכנון באזור לא תדון ולא תיתן תוקף לתכנית מתאר בתחום ההתיישבות אלא באישור דרג מדיני. בהמשך לאמור, נקבע, בין היתר, בצו בדבר אישור הליכי תכנון ובניה (יהודה והשומרון) (מס' 1445), התשנ"ו-1996, כי רשויות התכנון לא ידונו בתכנית ולא יינתן תוקף לתכנית אלא באישור ראש המנהל האזרחי.

95. בענייננו, כאמור לעיל, תחום השיפוט שנבחר מממש את החלטת ממשלה 2583 מיום 30.3.17, שקבעה, בהתאם לסמכות הממשלה, כי יוקם ישוב חדש על אדמות מדינה במרחב המועצה האזורית מטה בנימין, ויקלוט בין היתר תושבים שפנו מעמונה.

96. עוד הוחלט במסגרת החלטת הממשלה "להסמיק את שר הביטחון לקדם את כל הפעולות הנדרשות לשם הקמת יישוב הקבע ובכלל זה להטיל על הגורמים הרלוונטיים: להכין את עבודת המטה הנדרשת לשם תכנון היישוב והצעת המיקום המדויק להקמתו תוך בחינת כלל ההיבטים הנדרשים לרבות ההיבטים התכנוניים, הכלכליים, התשתיתיים והסביבתיים..." [ההדגשה הוספה].

97. ואכן, תחום השיפוט שנקבע מצוי בתחום המועצה האזורית מטה בנימין, בסמוך לרקמה יישובית קיימת (היישוב 'שילה'), ועל אדמות מדינה מוכרזות שעברו בדיקה עדכנית של צוות סטאטוס מקרקעין. ויובהר, השטח אינו כולל אדמות שנתפסו לצרכים צבאיים או אדמות שהופקעו לצרכי ציבור, שנגד צירופם לתחומי שיפוט פרטו העותרים טענות בעתירה (ובעניין זה נפרט בהמשך).

98. יוזכר כי ביחס לטענות הקנייניות שהעלו מספר גורמים במסגרת ההתנגדות שהוגשה לתכנית 252/1 להקמת הישוב "עמיחי" וכן במסגרת בג"ץ 5470/17, הרי שלאחר בחינת הגורמים הרלוונטיים במנהל האזרחי, הוכרע כי אין הן עומדות ברף ההוכחה המנהלי הנדרש בהליך בפני ועדות התכנון, ועל-כן אין בכוחן לעצור את הליכי התכנון המקודמים בשטח תחום השיפוט. בהתאם, לא הוקפאה ההחלטה בדבר קביעת תחום השיפוט של הישוב, אשר ממילא משמעותו הפרקטית בשלב זה של הדברים הינה היכולת של המועצה לקדם תכנון בשטח. בעניין זה תלויות ועומדות בבית המשפט הנכבד שתי עתירות, 5470/17 הנ"ל ובג"ץ 8055/17.

צילום תגובות המדינה בשתי העתירות (ללא נספחים), מצורף ומסומן מש/11.

99. כפי שפורט בהחלטה בהתנגדות לתכנית 252/1, הישוב עמיחי מסתמך על דרכי גישה קיימות, על תשתיות ואף על מבני ציבור אזוריים סטטוטוריים בצורה שלא מחייבת יצירת תשתיות "יש מאין". משכך, המיקום המוצע אף מאפשר את הקמתו של הישוב בעלויות כלכליות וסביבתיות נמוכות יחסית, כך שהוא מהווה בחירה ראויה מבחינה תכנונית.

100. מבחינה גיאוגרפית, הכפרים הפלסטיניים הקרובים ביותר נמצאים במרחק רב ממיקומו המוצע של תחום השיפוט של הישוב עמיחי – הכפר הקרוב ביותר נמצא במרחק של כ-2 ק"מ בקו אווירי מעמיחי, כך שאין פגיעה בפוטנציאל ההתרחבות של הכפרים הללו, או פגיעה בחירות התושבים הפלסטיניים המתגוררים בהם. בנוסף, במרחב תחום השיפוט אין דרכי גישה חקלאיות קיימות ועל-כן לא צפויה מניעה של תנועת התושבים הפלסטינים במרחב.

101. בחלקו המזרחי של תחום השיפוט מצוי שטח שאינו במעמד של אדמות מדינה, ומשכך אין הוא נכלל בגדרי תחום השיפוט של הישוב, כי אם מהווה מובלעת של שטח פרטי במרחב עליו חולש תחום השיפוט. עם זאת, כפי שצוין לעיל, מקום בו יוכיח גורם פלסטיני שיש לו זיקה למקרקעין אלה, לא תימנע כניסתו אליהם. בהתאם לנהוג במקרים כגון זה, תתאפשר לבעלי המקרקעין להיכנס לשטח בתיאום עם מפקדת התיאום והקישור הרלוונטית, בכל פעם שיבקש זאת ובכפוף להערכת מצב ביטחונית. עוד יוער, כי ככל שיוחלט לקדם את השלב השני של תכנית 252/1 של הישוב עמיחי, בחלקו המזרחי של הישוב, על גורמי התכנון יהיה להידרש לעניין דרך הגישה הפיזית למקרקעין האמורים. באופן דומה, נדרשו גורמי התכנון לשאלת הגישה הפיזית למקרקעין הפרטיים שהיו במרחב המערבי של הישוב, אשר תוכנן במסגרת השלב הראשון של תכנית 252/1. בסופו של יום, ניתן להיווכח מהתכנית, כי מתאפשרת גישה פיזית ישירה מחוץ הישוב למקרקעין אלה.

102. לצד השיקולים האמורים, אשר נשקלו במסגרת עבודת המטה הנרחבת שבוצעה במנהל האזרחי בהתאם לנוהל שפורט בהרחבה לעיל, ניתנה חשיבות יתרה לנסיבות העומדות ברקע הקמת הישוב וקביעת תחום שיפוט, והן הדחופות בהסדרת פתרון מגורים הולם לתושבים שפנו מהמאחז עמונה, בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד בבג"ץ 9949/08 חמאד נ' שר הביטחון (פורסם באר"ש, 25.12.2014).
103. מנגד, הן בעתירה עצמה והן בפניית העותרים מיום 7.6.17 אשר קדמה לעתירה (העתק הפנייה צורף כנספח 14 לעתירה), לא הציגו העותרים כל טענה לפגיעה קונקרטיית שנגרמה להם כתוצאה מקביעת תחום השיפוט ליישוב עמיחי באופן ספציפי. מכאן, שהעותרים לא הוכיחו פגיעה בזכות קונקרטיית שנגרמה בעקבות קביעת תחום השיפוט של 'עמיחי' וטענותיהם הכלליות בעניין הנזק הנגרם להם נטענו בעלמא.
104. נוכח כלל האמור, המשיבים יטענו כי המפקד הצבאי פעל בגדרי סמכותו ביחס לקביעת תחום השיפוט של עמיחי, ולא חרג מכללי הסבירות והמידתיות המוטלים עליו בעת הפעלת שיקול דעתו. החלטתו נתקבלה לאחר שנבחנו כלל השיקולים המקצועיים הרלוונטיים, בהתאם לנוהל המנחה בעניין, ולאחר שנערך איזון בין הפגיעה העלולה להיגרם לפרט בעקבות קביעת תחום השיפוט לבין הצורך הדחוף שבהקמת הישוב 'עמיחי' לצורך אספקת מענה מגורים הולם למפוני עמונה, התואם את צרכיהם הקהילתיים.
105. לעמדת המדינה, לאור האמור לעיל כמו גם העובדה כי העותרים לא הוכיחו נזק קונקרטי, דין סעד זה להידחות.
106. אשר לסעד השלישי המבוקש בעתירה - שעניינו בבקשת העותרים כי תבוטל הוראת סעיף 3(ה)(5) לנוהל, הקובעת כי תחום יישוב יכול לכלול אדמות שנתפסו לצרכים צבאיים או אדמות שהופקעו עבור ההתיישבות ומומשו בפועל - המשיבים יטענו כי גם דינו של סעד זה להידחות.
107. ההוראה אשר קובעת כי בתחומי שיפוט של מועצות אזוריות ייכללו גם שטחים שנתפסו או שהופקעו לטובת ההתיישבות נועדה לתת מענה לכל אותם הישובים הישראליים שהוקמו הם או תשתיות המשרתות אותם, עד לתחילת שנות ה-80 של המאה הקודמת, תוך התבססות על פרקטיקות שאינן נהוגות עוד מאז כניסתה לתוקף של החלטת הממשלה מס' 145, ולאפשר את ניהול החיים התקין של התושבים הגרים בהם, במסגרת מוניציפאלית מוגדרת.
108. יודגש כי כיום, משעולה בקשה לצרף קרקע שהופקעה או שנתפסה בעבר לטובת התיישבות ישראלית, לתחום שיפוט של רשות מקומית ישראלית, אין הדבר נעשה כעניין של מה בכך, כי אם נערכת בחינה משפטית שבמסגרתה נבחנות תכלית ההפקעה או התפיסה ומימושה.

109. לאור האמור, עמדת המשיבים היא כי ממילא הוראת הנוהל המאפשרת קביעת תחום שיפוט במקרקעין שנתפסו לצרכים צבאיים או שהופקעו עבור ההתיישבות ומומשו בפועל נועדה לתת מענה ליישובים הישראליים שהוקמו לפני החלטה הממשלה מס' 145, או למקרים חריגים, בהם ישנה הצדקה לקביעת תחום היישוב וכאשר אין פגיעה מהותית באוכלוסייה המקומית. אשר על כן, המשיבים יטענו כי אין עילה לביטול ההוראה.

סיכום

110. כפי שפורט בהרחבה בתגובה זו, עמדת המדינה היא כי יש לדחות את כלל הסעדים המבוקשים בעתירה וזאת בהעדר עילה להתערבות בית המשפט הנכבד.

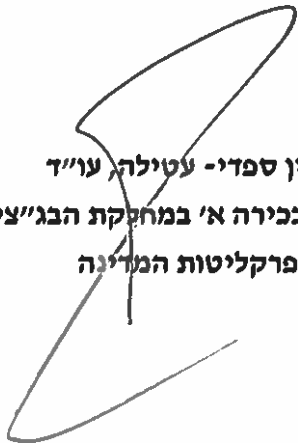
111. העובדות המפורטות בתגובה זו, בסעיפים 8-57, 60-77, 97-102, 107-109 נתמכות בתצהירה של ראש תחום תשתית במנהל האזרחי, מלי מאירי; סעיפים 58-59, 84, 94-96 בתצהירו של מר קובי אלירז, עוזר שר הביטחון לענייני התיישבות.

היום, כ' טבת תשע"ח

07 ינואר 2018

סיגל אבנון, עו"ד
עוזרת במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ערין ספדי- עטילה, עו"ד
סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה